

KLIMIEK

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
BIULETYN INFORMACYJNY ZARZĄDU
ODDZIAŁU SOSNOWIEC

ROK VII

KWIECIEŃ 2002

2(23)

XVII Zimowe Wejście na Babią Górę: 1-3.03.2002.

W dniu 1.03.2002 spod Domu Handlowego „Sezam” w Sosnowcu wyjechali uczestnicy imprezy. Trasa przejazdu autokaru wiodła przez Oświęcim i Wadowice. Rozpoczęcie imprezy nastąpiło o godz. 12:00 w Suchoj Beskidzkiej w Karczmie „Rzym”. Powitania gości dokonał Kierownik imprezy, a jednocześnie V-ce Prezes O/PTT w Sosnowcu Zbigniew Jaskiernia. Po degustacji specjałów kuchni suskiej uczestnicy wyruszyli do Zawoi. Bazą naszej imprezy był podobnie jak w latach poprzednich Dom Wypoczynkowy „Krakowianka” w Zawoi-Widlach. Po zakwaterowaniu, część uczestników udała się na spacer w ramach którego zwiedzono Muzeum Babiogórskiego Parku Narodowego oraz skansen im. Żaka. Po obiadokolacji rozpoczęły się konkursy przeznaczone dla młodzieży szkolnej. Tegoroczna impreza miała szczególnie uroczystą oprawę z racji obchodów „100 lecia Sosnowca”. Konkursów było więcej, a nagrody były bogatsze.

W konkursie turystycznym uzyskano następujące wyniki:

- 1 miejsce- Izabela Bujak
- 2 miejsce- Robert Chyliński
- 3 miejsce- Klaudia Zawistowska

W konkursie „100 lecie Sosnowca” uzyskano następujące wyniki:

- 1 miejsce- Paulina Haberka
- 2 miejsce- Rafał Noga
- 3 miejsce- Robert Chyliński

W konkursie wiedzy o Janie Kiepurze z okazji 100 lecia urodzin uzyskano następujące wyniki:

- 1 miejsce- Rafał Noga
- 2 miejsce- Paulina Haberka
- 3 miejsce- Rafał Budziosz

Konkursy prowadził Edward Bagiński. W opracowaniu pytań pomagał Kol. Ryszard Kasprzyk.

Po zakończeniu konkursów rozpoczął się wieczór piosenki turystycznej. Na gitarach prezentowali swoje umiejętności kol: Aleksander Batko, Sylwester Dąbrowski i Zbyszek Jaskiernia. Atmosfera była wspaniała. Poeta Jerzy Lucjan Woźniak prezentował swoje wiersze poświęcone Tatrom.

Cały czas dojeżdżały kolejne ekipy uczestników. Pod koniec dnia mogliśmy stwierdzić, że ostatecznie na naszą imprezę przyjechali koleżanki i koledzy z takich miast i Oddziałów PTT: O/PTT Warszawa, O-Akademicki PTT Radom, O/PTT im. Chałubińskiego Radom, O/PTT Jarosław, O/PTT Łódź, oprócz tego uczestnicy z Sosnowca, Bełchatowa, Rybnika, Żor, Wodzisławia, Zebrzydowic. Tradycyjnie na ta imprezę przyjechał z USA nasz kolega Mariusz Malicki.

2.03.2002

Rano wyruszyliśmy na szlak. W Składach dołączyła do nas grupa młodzieży szkolnej pod kierownictwem Pawła Kosmali i już razem udaliśmy się w kierunku Markowych Szczawin. Pogoda była nawet dobra, ale nie najlepsza widoczność. W schronisku odpoczynek przed szturmem na Babią. Na szczycie zameldowaliśmy się ok. godz. 13:00. Niestety nie mogliśmy podziwiać panoramy Tatr, ale w czasie zejścia bardzo ładnie odsłoniła nam się Polica, oraz panorama na północ od Babiej. Część osób wybrała zejście przez Przełęcz Krowiarki, a część przez Bronę.

Po krótkim odpoczynku w schronisku ruszyliśmy do Zawoi. Potem już przygotowywaliśmy się do wieczornych atrakcji.

Wszyscy zebrali się na jadalni. Wręczono nagrody dla laureatów konkursów, a także dla osób zasłużonych w organizacji imprezy. Nie zabrakło nagród i dyplomów dla przedstawicieli Oddziałów PTT, które dotarły do Zawoi.

W tym roku nagród i dyplomów było dużo. To za sprawą dotacji Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

O godz. 19:00 odbył się koncert Andrzeja Garczarka. Muzyka nastrojowa, która wszystkim bardzo się podobała. Andrzej sprzedawał tomiki swojej poezji. Następnie wszyscy posilali się przygotowanymi potrawami przez „Krakowiankę”. Tym razem podano specjalność wieczoru kotlet „burmistrz” z dodatkami.

Nie zabrakło wspaniałego żywieckiego piwa.

Na zakończenie wystąpił zespół Mirka Sosnowskiego. To wspaniała muzyka do tańca.

Wszyscy bawili się do białego rana.

3.03.2002

Po śniadaniu część osób ruszyła na spacer, część natomiast spędzała czas na rozmowach w pokojach. To jedyna szansa na rozmowy. Wszak na tej imprezie, w tym gronie spotykamy się raz na rok. Szkoda, że w tym roku zabrakło Leszka Wolnego, kierownika grupy rybnickiej. Mamy nadzieję, że za rok przyjedzie.

Zakończenie imprezy nastąpiło tradycyjnie w Karczmie „Rzym”. Tutaj przy dźwiękach gitar żegnaliśmy się, postanawiając, że spotkamy się w tym samym gronie za rok.

Z życia Oddziału PTT

- 1/ Prezes O/PTT Sosnowiec Krzysztof Czesak brał udział w dniu 19.01.2002 w posiedzeniu ZG PTT. Posiedzenie odbyło się w Gmachu Instytutu Geografii UJ w Krakowie.
- 2/ W dniu 8.02.2002 członkowie naszego Oddziału brali udział w II „Spotkaniu na szczycie”. Spotkanie odbyło się w gmachu Powiatowej Biblioteki Publicznej w Będzinie. Gościem spotkania był Krzysztof Wielicki. Zaprezentował filmy o swoich wyprawach w Himalaje wzbogacając je, interesującym komentarzem.
- 3/ W dniu 5.03.2002 otrzymaliśmy od Kol. Marii Hermanowicz z Radomia list. Przesłała napisany przez siebie poemat, który zrodził się na bazie wspomnień „XVII Zimowego Wejścia na Babią Górę”. Poemat nazwany został- „Była biesiada.....”. Poemat został zamieszczony w Nr 136 z kwietnia 2002 –w „Co słychać”.
- 4/ W dniu 7.03.2002 gościł w naszym Oddziale Prezes ZG PTT Antoni Dawidowicz. Spotkał się z członkami naszego Oddziału, a równocześnie bardzo interesująco opowiadał o historii reaktywowania PTT w Polsce.
- 5/ W dniu 4.04.2002 odbyło się kolejne spotkanie członków naszego Oddziału. Gościem spotkania był Eryk Żłobiński. Wygłosił prelekcję pt „Masyw Dachsteinu”.
- 6/ W dniu 26.04.2002 bierzemy udział w III „Spotkaniu na szczycie”. Spotkanie odbyło się w gmachu Biblioteki Powiatowej w Będzinie. Gościem spotkania był Zbigniew „Krowa” Terlikowski. Jednocześnie odbywała się Wystawa Fotografii Górskiej Gwidona Jaworskiego.

Początkowo organem propagującym aktywne formy turystyki w Sosnowcu był Oddział Miejski Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Utworzono go we wrześniu 1910 roku, a pierwszym prezesem został A. Sujkowski. Siedzibą oddziału było mieszkanie przy ul. Głównej 14. Warto dodać, że inicjatorem powstania PTK był Aleksander Janowski, przez kilka lat mieszkający w stolicy Zagłębia Dąbrowskiego.

Z DZIEJÓW SOSNOWIECKIEGO PTTK I PTT

Janowski pracował tutaj w latach 1885 – 1890 na posadzie urzędnika w biurze Wydziału Mechanicznego, mieszczącym się w budynku dworca kolejowego. Już w latach 1883 – 1890 na stacji kolei warszawsko – wiedeńskiej działało pod jego przewodnictwem Koło Piechurów. Spore zasługi w powołaniu oddziału PTK w mieście należały też do Wacława Ufnalewskiego – pierwszego zastępcy prezesa koła. Wielu kronikarzy uważa, że stało się ono zaczątkiem powstającego w 1906 roku Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Do dziś zachowały się informacje na temat działalności tamtej placówki. Do PTK zapisało się wtedy około 400 osób, które opłaciły wpisowe w wysokości jednego rubia oraz składkę roczną, która wynosiła 3 ruble. Aktywnie działały wówczas następujące sekcje: wycieczkowa, muzealna, fotograficzna, przyrodnicza, statystyczna – ekonomiczna oraz sekcja popularyzacji krajoznawstwa. W 1910 roku urządzono 10 wycieczek, a także kilka odczytów publicznych poświęconych działalności turystycznej. Rok ten zamknięto dochodem w wysokości 593 ruble.

Do okresu drugiej wojny światowej PTK działało niezależnie od innych organizacji turystycznych. W 1950 roku nastąpiło zjednoczenie Towarzystwa z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim i innymi organizacjami, w wyniku którego powstało Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze

Jeszcze w okresie międzywojennym w Sosnowcu rozpoczęła działalność inna organizacja o profilu turystycznym. Mowa tu o Polskim Towarzystwie Tatrzańskim, którego oddział powstał na zebraniu założycielskim 23 czerwca 1930 roku. Po stosownych przygotowaniach został zatwierdzony przez Zarząd Główny PTT w Krakowie 8 marca 1931 roku.

W skład pierwszego zarządu sosnowieckiego oddziału PTT weszli: inż. Józef Ferch – prezes, prof. Adolf Hyla – wiceprezes, inż. Bohdan Krzemieński – drugi wiceprezes, Ludwik Berbecki – sekretarz, Paweł Stonawski – skarbnik, Ludwik Łogiewa – zastępca skarbnika, Sylwester Ratkowski – zastępca sekretarza, a także Władysław Wojski i Isak Pysachson – członkowie. Ustanowiono miejsca siedziby lokalnych ekspozytur PTT w prywatnych mieszkaniach w Dąbrowie Górniczej, Będzinie, Grodźcu, Niwce, Klimontowie i Zagórz. Siedziba oddziału początkowo mieściła się w dąbrowskiej „Sztęgarcie”, gdzie pracował prezes Ferch, później została przeniesiona do Banku Polskiego w Sosnowcu na ulicy Małachowskiego, gdzie pięćce nad nią sprawował pracownik banku Paweł Stonawski. Oddział funkcjonował też w mieszkaniu prywatnym przy ul. Chemicznej 14.

Zagłębiowski oddział PTT w Sosnowcu już w chwili zatwierdzenia przez krakowską centralę miał 124 członków, a liczba ta wciąż szybko wzrastała. Nowe koła należące do oddziału utworzono wkrótce w Olkuszu, Radomsku, Zawierciu, Kazimierzu, Strzemieszycach, Macz-

kach i Częstochowie. To ostatnie w 1935 roku przekształciło się w samodzielny oddział PTT. W oddziale sosnowieckim aktywnie działały Sekcja Krajoznawcza oraz Sekcja Narciarska. Oddział posiadał schroniska w Złotym Potoku i Bydlinie koło Olkusza, którego budową kierował Bohdan Krzemieński, wieloletni działacz turystyczny w Sosnowcu, Będzinie i Katowicach.

Po połączeniu wszystkich krajowych organizacji turystycznych w dniu 17 grudnia 1950 roku wielu z byłych członków PTT uczestniczyło w powołaniu oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego w Sosnowcu. Walne zgromadzenie oddziału sosnowieckiego miało miejsce 15 grudnia 1951 roku. Tuż po założeniu oddział liczył aż 1980 członków, zrzeszonych w 42 kołach. W tym okresie pracami organizacyjnymi kierowali Edward Stępień i Bolesław Gosek, a także Jerzy Olszewski. Pierwszą siedzibą oddziału PTTK było prywatne mieszkanie Bolesława Goska, najaktywniejszego w tamtym okresie działacza, przy alei Zwycięstwa 7. Kolejną była stróżówka przy Warszawskiej 6, następnie lokal klubowy pod tym samym adresem, który po kilku latach wyburzono. Przez pewien okres biuro oddziału funkcjonowało w małym lokalu przy Małachowskiego, a potem w budynku na ulicy Czystej, gdzie znajduje się po dziś dzień.

LUKASZ PODLEJSKI

Źródła: Archiwum sosnowieckiego oddziału PTTK

PAMIĘTNIK MIŁOŚNIKÓW GÓR

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie jest wydawcą specjalnych pamiętników, poświęconych działalności turystycznej na przestrzeni kolejnych lat. Ósmy tom tej serii, pt. „Hindukusz – złoty wiek polskiego alpinizmu” to ostatnie wydawnictwo PTT. Zawiera opisy górskich pasm, obecnie niedostępnych, przypomina ze wyprawy w rejon Hindukuszu zapoczątkował w 1960 roku Polak Bolesław Chwaściński. Są tu wspomnienia uczestników licznych eskapad w niezbadane górskie tereny, pamiętniki, a także chronologiczne kalendarium wypraw polskich alpinistów. Sporo uwagi poświęcono też historii oraz bieżącej działalności Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. W pamiętniku wymieniono wszystkich członków tej organizacji w naszym kraju, a także zaprezentowano statut i kronikę PTT. Całości dopełniają kolorowe ilustracje, a także specjalne mapy topograficzne. W dziale „Człowiek i góry” znalazły się wiersze zmarłego w 1999 roku poety Witolda Udziały, a także opowiadanie znanego francuskiego alpinisty, Samivela. Odrębny dział „W kręgu kultury”, to nowość w wydawnictwach PTT. Umieszczono tu teksty poświęcone ludowej sztuce sakralnej, a także górskim inspiracjom literackim. (ŁP)

PREKURSORY PTTK

Nawiązując do artykułów Ł. Podajskiego (WZ nr 32 i WZ nr 38) pragnę dodać, że Aleksander Janowski, współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, propagował turystykę również jako autor książek krajoznawczo-podróżniczych i przewodników. Jego dzieła to: „Wycieczki po kraju”, 1.1-4, 1900-1903, „Nasz plac”, 1914, „Jedrek-Medrek w Honolulu”, 1920, „Macius Pećdek wśród Indian”-1921, „Marysia w Japonii”- 1923. Odbył też szereg podróży, m.in. do Japonii, na Syberię, do USA i Ameryki Południowej. Obok niego założycielem PTK w 1906 r. był Kazimierz Kulawiec (1871-1943), przyrodnik, krajoznawca, pedagog, działacz społeczny i oświatowy, wydawca i redaktor czasopisma „Ziemia”, redaktor „Naokoło Świata”, „Przyrodnik”, „Orli lot” i innych.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze połączyło się w 1950 roku z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie (do 1920 r. Towarzystwo Tatrzańskie) powstało w Krakowie w 1873 r. Zapoczątkowało wycieczki w góry i ruch narciarski, było pierwszą polską organizacją, która zajęła się ochroną przyrody w górach, budową ścieżek turystycznych i schronisk oraz organizacją przewodnictwa turystycznego. Wydawało „Pamiętniki Towarzystwa Tatrzańskiego” i periodyk „Wierchy”. Jego współzałożycielami byli:

- Maksymilian Nowicki-Sita (1826-1890), zoolog, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, działacz ruchu ochrony przyrody, współinicjator ustawy o ochronie kozicy i świstaka.

- Walery Eliasz- Radzikowski (1841-1905) malarz tatrzańskich pejzaży i scen rodzajowych, kompozycji historycznych i obrazów religijnych, autor m.in. „Ilustrowanego przewodnika do Tatr, Plenin i Szczawnicy” (1870) i „Ubiórów w Polsce i u sąsiadów” (t. 1-4, 1878-1905).

- Tytus Chałubiński (1820-1889) lekarz, odkrywca i propagator walorów leczniczych i turystycznych Zakopanego, badacz i miłośnik kultury góralskiej, współtwórca Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

W skład PTTK wchodzi Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR), powstałe w 1952 roku jako kontynuacja Tatrzańskie Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (TOPR).

ANDRZEJ KOPLIŃSKI

„WIADOMOŚCI ZAGŁĘBIA” str. 4

Nr 2 (2264) - z 8.01.2002

76 lat temu, 25 kwietnia 1926 r., w sali posiedzeń Sejmu Śląskiego odbył się ogólnopolski zjazd delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

Najważniejszym zadaniem Towarzystwa była budowa schronisk górskich (kończono budowę schroniska na Baraniej Górze przy źródłach Wisły) oraz wytyczanie szlaków we wschodniej części Beskidów. Uczestnicy zjazdu zaprotowali przeciwko niszczeniu koso-drzewiny przez prywatne przedsiębiorstwa, wyrabiające z niej olejek terpentynowy. Śląski Oddział PTT liczył ok. 2000 członków (w całym kraju 8600).

W tym czasie:

- W Siemianowicach istniała półfajna organizacja nalogowych pijaków „Zunft” (cech), składająca się przeważnie z bezdomnych żebraków. Jej członkowie mieli wydzielone rejony, w których tylko im wolno było żebrać. Uzyskane pieniądze składali na ręce prezesa, który kupował napoje alkoholowe i jedzenie potrzebne do wieczornych libacji. Większe przewinienia karane były dwutygodniowym zakazem udziału w libacjach.

BR

Oznaka Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego z okresu międzywojennego

Gaele wyborca 27.04.2002

WYDAWCA: POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE O/PTT

im. Gen. M. Zaruskiego

41-200 Sosnowiec ul. Kościelna 30/1, tel/fax. 0-32- 2660625.

Redakcja: Zbigniew Jaskiernia, Krzysztof Czesak